

5. Drgania i fale

- 5.1. Równanie ruchu punktu dane jest w postaci: $x = \sin(\pi t/6)$. Wyznaczyć chwile t_v i t_a , w których występuje maksymalna prędkość i maksymalne przyspieszenie.
- 5.2. Znaleźć prędkość rozchodzenia się drgań dźwiękowych w powietrzu, jeżeli częstotliwość tych drgań jest równa $f = 343\text{Hz}$ a długość fali $\lambda = 1\text{m}$. Jaka jest maksymalna prędkość przesuwania się cząsteczek powietrza, jeżeli amplituda tych drgań jest równa $A = 0,2\text{mm}$?
- 5.3. Sprężyna wydłuża się pod wpływem siły $F_0 = 9,8\text{N}$ o $x_0 = 0,1\text{m}$. Do sprężyny został podwieszony ciężarek o masie 2kg i wprowadzony w drgania. Ile wynosi okres tych drgań?
- 5.4. Sprężyna wydłuża się pod wpływem siły $F_0 = 10\text{N}$ o $x_0 = 0,1\text{m}$. Do sprężyny został podwieszony ciężarek o masie 2kg i wprowadzony w drgania z amplitudą $A = 0,2\text{m}$.
a) Ile wynosi całkowita energia E tych drgań?
b) Ile wynosi maksymalna prędkość ciężarka?
- 5.5. Maksymalna wartość energii kinetycznej ciała wykonującego drgania harmoniczne o amplitudzie A wynosi $E_{\max}$. Wyznacz energię kinetyczną ciała w punkcie odległym o $A/2$ od położenia równowagi.
- 5.6. Amplituda drgań harmonicznnych jest równa 5cm , a okres drgań 4s . Znaleźć maksymalną prędkość drgającego punktu i jego maksymalne przyspieszenie.
- 5.7. Maksymalna prędkość punktu drgającego ruchem harmonicznym $v_0 = 2\text{m/s}$, a maksymalne przyspieszenie $a = 3,14\text{m/s}^2$. Napisać równanie ruchu tego punktu (zależność wychylenia od czasu), jeżeli wiadomo, że faza początkowa $\delta = 0$.
- 5.8. Znaleźć prędkość rozchodzenia się fali na powierzchni jeziora, jeżeli okres wahań pływającej po jeziorze łódki jest równy $T = 4\text{s}$, a odległość między sąsiednimi grzbietami fal $\lambda = 6\text{m}$.
- 5.9. Ile razy zmienia się długość fali ultradźwiękowej przy przejściu ze stali do miedzi, jeżeli prędkości rozchodzenia się tej fali w miedzi i stali są równe odpowiednio $v_1 = 3600\text{m/s}$ i $v_2 = 5500\text{m/s}$.
- 5.10. Do sprężyny został podwieszony ciężarek o masie 1kg przy czym sprężyna wydłużyła się o $x_0 = 0,1\text{m}$. Następnie ciężarek został wprowadzony w drgania. Ile wynosi okres tych drgań? Przyjąć przyspieszenie ziemskie $g = 10\text{m/s}^2$.
- 5.11. Do sprężyny został podwieszony ciężarek o masie 1kg przy czym sprężyna wydłużyła się o $x_0 = 0,1\text{m}$. Następnie wprowadzono go w drgania z amplitudą $A = 0,1\text{m}$.
a) Ile wynosi całkowita energia tych drgań?
b) Ile wynosi maksymalna prędkość ciężarka?
- 5.12. Energia całkowita ciała wykonującego drgania harmoniczne o amplitudzie $A = 10\text{cm}$ wynosi $E = 10\text{J}$. Wyznacz jaka będzie energia kinetyczna i potencjalna ciała w punkcie odległym o $\frac{\sqrt{2}}{2}A$ od położenia równowagi.

- 5.13. Jak należy zmienić długość l nici wahadła matematycznego, aby skompensować wpływ przyrostu temperatury Δt na jego okres wahań? Współczynnik cieplnej rozszerzalności liniowej nici wahadła wynosi λ . Obliczenia numeryczne wykonać dla $l = 100\text{cm}$, $\Delta t = 50^\circ\text{C}$, $\lambda = 2 \cdot 10^{-5} \text{K}^{-1}$.
- 5.14. Wahadło matematyczne na powierzchni Ziemi posiada okres $T_Z = 1\text{s}$. Jaki byłby okres drgań tego wahadła po umieszczeniu go na powierzchni Księżyca? Masa Księżyca jest 83 razy mniejsza niż masa Ziemi, a jego promień 3,7 razy mniejszy.
- 5.15. Wahadło matematyczne o długości $l_1 = 81\text{cm}$ wykonuje w pewnym czasie $n_1 = 20$ drgań. Jak należy zmienić długość tego wahadła, aby w tym samym czasie uzyskać $n_2 = 18$ drgań?
- 5.16. Wyznaczyć jak zmieni się wskazanie zegara w ciągu $t = 1\text{h}$, jeżeli podnieść go na wysokość $h = 12\text{km}$ nad powierzchnię Ziemi. Zakładamy, że czas jest określony liczbą drgań wahadła zegara, które można traktować jak wahadło matematyczne. Promień Ziemi $R = 6370\text{ km}$.
- 5.17. Wahadło matematyczne na powierzchni Ziemi posiada okres $T_0 = 1\text{s}$. Na powierzchni Marsa okres tego wahadła wynosi $T = 1,6\text{s}$. Wiedząc, że masa Marsa jest 9 razy mniejsza od masy Ziemi znajdź D_M/D_Z - stosunek średnicy Marsa do średnicy Ziemi.
- 5.18. Częstotliwość tonu podstawowego wydawanego przez strunę wynosi $f_0 = 200\text{ Hz}$. Jak zmieni się częstotliwość tonu podstawowego, gdy strunę skrócimy o $1/4$ długości?
- 5.19. Kierowca samochodu jadąc autostradą z prędkością 108 km/h mijają jadący, z tą samą prędkością, w przeciwnym kierunku samochód straży pożarnej. Emituje on sygnał akustyczny o częstotliwości $f = 500\text{ Hz}$. Jaka częstotliwość dźwięku będzie słyszał kierowca samochodu, gdy:
a) samochód straży pożarnej zbliża się do niego,
b) samochód straży pożarnej oddala się od kierowcy?
- 5.20. Częstotliwość tonu podstawowego wydawanego przez strunę wynosi $f_0 = 500\text{ Hz}$. Jak zmieni się częstotliwość tonu podstawowego, gdy strunę wydłużymy o $1/4$ długości?
- 5.21. Karetka pogotowia poruszając się z prędkością $v = 120\text{ km/h}$ emituje falę akustyczną o częstotliwości $f = 500\text{ Hz}$. Jaka częstotliwość dźwięku będzie słyszał przechodzień stojący na chodniku, gdy
a) karetka zbliża się do niego,
b) karetka oddala się od przechodnia?
Prędkość dźwięku w powietrzu wynosi $v_d = 340\text{ m/s}$.